

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ПРИЙНЯТО

На засіданні Вченої ради ОНАХТ
02 липня 2019 р., протокол № 12

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ОНАХТ від 02 липня 2019 р. № 218-01
«Про введення в дію Положення про студентський науковий гурток і студентський науковий клуб Одеської національної академії харчових технологій та Положення про наукову та науково-дослідну роботу студентів Одеської національної академії харчових технологій»

ПОЛОЖЕННЯ

про наукову та науково-дослідну роботу студентів
Одеської національної академії харчових технологій

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про наукову та науково-дослідну роботу студентів Одеської національної академії харчових технологій розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність» (із змінами) «Про охорону праці» та інших нормативно правових актів України.

1.2 Науково-дослідна робота студентів (надалі НДРС) в ОНАХТ – це комплекс заходів навчального, наукового, управлінського і організаційно-методичного характеру, націлених на підвищення якості освітнього процесу на основі розвитку у студентів навичок наукових досліджень стосовно обраної спеціальності (напряму підготовки).

1.3 НДРС включає такі форми:

- роботу, що проводиться у навчальний час (НДРС);
- НДРС, що виконується у позанавчальний час;
- організаційно-масові заходи, що стимулюють розвиток НДРС.

2 МЕТА І ЗАВДАННЯ

2.1 НДРС є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки і професійного виховання фахівців з вищою освітою, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності сучасні останні досягнення науково-технічного прогресу. Залучення до НДРС дозволяє також використовувати їх творчий і трудовий потенціал для вирішення актуальних задач економіки країни.

2.2 Основними цілями системи НДРС в академії є:

- створення і розвиток умов (правових, економічних, організаційних, ресурсних тощо), що забезпечують можливість для кожного студента реалізувати своє право на творчий розвиток особистості, участь у наукових дослідженнях і науково-технічній творчості – повноцінне, рівне і доступне для кожного у відповідності до його здібностей і потреб;
- забезпечення єдності освітнього наукового та інноваційного процесів з формуванням і розвитком творчих здібностей, покращення професійно-творчої підготовки студентів, удосконалення форм залучення молоді до наукових досліджень, науково-технічної і винахідницької діяльності.

2.3 Основними завданнями НДРС є:

- оволодіння студентами науковими методами пізнання, поглиблене і творче засвоєння програмного матеріалу;
- навчання методиці й засобам самостійного вирішення наукових і технічних задач, стилю й навичкам праці в наукових колективах, ознайомлення з методами організації їх роботи, сприяння успішному вирішенню актуальних наукових і технічних задач;
- залучення студентів до раціоналізаторської роботи і винахідницької творчості;
- створення сприятливих умов для розвитку і функціонування різних форм наукової творчості молоді, які ґрунтуються на вітчизняному і зарубіжному досвіді, результатах наукових і науково-технічних розробок;
- сприяння всебічному розвитку особистості студента, формуванню його об'єктивної самооцінки, набуттю навичок роботи у творчих колективах, залученню до організаторської та інноваційної діяльності;
- розвиток здібностей у використанні наукових знань і вміння швидко адаптуватися при зміні ситуації, готовності до підвищення фаху і перепідготовки;
- надання студентам можливості випробовувати свої сили в розв'язанні актуальних задач у різних напрямках науки и техніки, опублікувати значущі результати досліджень;
- забезпечення ефективного вибору здібної, обдарованої і талановитої молоді для поповнення педагогічних і наукових кадрів академії.

3 ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1 НДРС є продовженням і поглибленням освітнього процесу і організовується безпосередньо на кафедрах, у навчально-наукових інститутах, Науково-дослідному інституті ОНАХТ (науково-дослідних, навчально-наукових лабораторіях, лабораторіях-музеях, центрах, студентських кружках або клубах тощо).

3.2 НДРС складається із науково-дослідної роботи, яка є складовою частиною освітнього процесу і науково-дослідної роботи, що виконується в позаурочний час.

3.3 НДРС, яка включається в навчальний процес, передбачає:

- виконання завдань, лабораторних робіт, курсових, дипломних і магістерських проектів (робіт), які містять в собі елементи наукових досліджень;
- виконання конкретних нетипових завдань науково-дослідного характеру під час виробничої або навчальної практики;
- вивчення теоретичних основ, методики, постановки, організації і виконання наукових досліджень, планування і організації наукового експерименту, обробки наукових даних.

3.4 НДРС, яка виконується в позаурочний час, організується у формі:

- робота в студентських наукових гуртках або клубах;
- участь студентів у виконанні науково-дослідних робіт кафедри, у тому числі за господарчими договорами, які виконуються за кошти замовників та за договорами, які виконуються за кошти державного бюджету Міністерства освіти і науки України, у наукових підрозділах академії, в роботах, які виконуються на контрактній основі, та в роботах передбачених індивідуальними планами науково-педагогічних працівників, які виконуються на кафедрах і в наукових підрозділах академії;
- індивідуальна робота або робота у складі творчих колективів при виконанні наукових досліджень в рамках вітчизняних або міжнародних проектів, грантів тощо. Студентів включають в число виконавців НДР, які виконуються кафедрами і проблемними науково-дослідними лабораторіями. Доручення студентам, залученим до виконання робіт, повинні передбачати елементи творчості;
- студентські бюро, які організуються в академії, спрямовують свою діяльність на набуття студентами навиків колективної творчої і організаторської роботи, а також надають практичну допомогу кафедрам і лабораторіям академії, підприємствам, науковим організаціям у виконанні наукових, науково-дослідних та інших робіт.

3.5 Студенти, які беруть участь в науково-дослідній роботі, виконують елементи самостійної наукової роботи в галузі суспільних, гуманітарних, природничих і технічних наук. НДРС завершується обов'язковим поданням звіту, повідомленням на засіданні гуртка або клубу, чи на студентському науковому семінарі кафедри. Наукові, науково-дослідні і творчі роботи, які виконані студентами в позаурочний час і відповідають умовам навчальних програм, можуть бути зараховані як відповідні лабораторні роботи, курсові та дипломні проекти (роботи) та інших навчальних завдань.

3.6 НДРС включається в загальні плани освітньо-виховної і наукової роботи академії, навчально-наукових інститутів, факультету, кафедри. Результати науково-дослідної роботи студентів висвітлюються в річному звіті академії, навчально-наукового інституту, факультету, кафедри в розділі «Науково-дослідна робота студентів», а також в академічних засобах масової інформації.

3.7 Студенти, які беруть участь у науково-дослідній роботі, можуть об'єднуватись у студентське наукове товариство (СНТ), Радою СНТ, яка безпосередньо керується Радою з НДРС. В окремих випадках функції Ради СНТ можуть покладатись на Раду молодих учених (РМУ).

3.8 З метою активізації НДРС Міністерством освіти і науки України, Науково-дослідним інститутом ОНАХТ та спільно із Радою з НДРС проводяться олімпіади, конкурси наукових робіт, конференції, виставки, круглі столи та інше, порядок проведення яких визначається відповідними положеннями.

4 ОСНОВНІ ФОРМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

4.1 Основними формами НДРС є:

4.1.1 НДРС, що передбачена навчальними планами:

- оволодіння фундаментальними знаннями, необхідними для успішного вивчення подальших курсів, ознайомлення з методологією та основами наукових досліджень;
- науково-дослідна робота (НДР), що входить до навчальної програми;
- виконання лабораторних та практичних робіт з елементами наукових досліджень;
- дослідна робота, що виконується на практиках;
- наукові реферати за отриманою темою;
- реферативні дослідження зі спецкурсів;
- домашні роботи, завдання з елементами творчого пошуку;
- виконання курсових проектів і робіт з елементами наукових досліджень;
- виконання дипломних проектів і кваліфікаційних магістерських робіт дослідницького характеру або з елементами наукових досліджень.

4.1.2. НДРС, що виконується в позанавчальний час – це індивідуальна робота студента під керівництвом наукового керівника – наставника творчої групи (у тому числі у рамках Програми роботи з обдарованими студентами), робота студентів у наукових гуртках або клубах, семінарах, їх участь у договорах які виконуються за кошти замовників, бюджетних та інноваційних роботах, участь у міжнародних дослідженнях за договорами (контрактами), робота у науково-дослідних підрозділах академії, науково-дослідних і навчально-наукових лабораторіях тощо.

4.1.3 Участь у організаційно-масових заходах за підсумками НДРС:

- студентські наукові конференції;
- студентські олімпіади (предметні олімпіади і конкурси зі спеціальностей);
- конкурси на кращу наукову роботу студентів;
- конкурси дипломних проектів і магістерських кваліфікаційних робіт;
- підготовка і випуск збірників наукових праць студентів.

4.2. Організація НДРС за курсами. Доцільно видавати завдання для НДРС на молодшому курсі з переходом та з поглибленням завдання з курсу на курс. Основні заходи з проведення НДРС на 1–5 курсах:

- виконання лабораторних і практичних робіт з елементами досліджень;

- участь студентів у роботі кафедральних гуртків і клубів;
  - участь у студентських науково-практичних конференціях (доповідь);
  - участь у предметних олімпіадах;
  - підготовка індивідуального реферату за поглибленим вивченням однієї з дисциплін навчального плану (з достатнім бібліографічним оглядом);
  - виконання науково-дослідної роботи за індивідуальним завданням на кафедрах, у науково-дослідних лабораторіях та наукових школах;
  - підготовка тез або доповідей для участі в міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях;
  - підготовка наукової статті або заяви на винахід (участь у підготовці);
  - виконання курсових проектів із елементами досліджень;
  - виконання елементів науково-дослідної роботи у період проходження виробничої та переддипломної практик;
  - участь у конкурсах на кращу наукову роботу.
- Додаткові заходи на 4–5 курсах:
- виконання науково-дослідної роботи відповідно до індивідуальних завдань.
  - участь у науковому семінарі випускаючої кафедри;
  - участь у конкурсі зі спеціальності;
  - розробка, обговорення і затвердження на кафедрі теми дипломного проекту, що включає завдання на виконання науково-дослідної частини;
  - виконання НДР під час дипломного проектування;
  - участь у конкурсах дипломних проектів і магістерських робіт;
  - оформлення звіту за науковим дослідженням і подання його як роботи для участі в регіональному або загальноукраїнському конкурсах;
- Додаткові заходи для магістрів:
- виконання науково-дослідної роботи за індивідуальним завданням кафедри, науково-дослідної лабораторії, підготовка наукової статті або заяви на винахід за результатами цієї роботи;
  - співкерівництво студентами молодших курсів, які беруть участь у роботі студентських наукових гуртків або клубів на випускаючих кафедрах;
  - доповідь на науковому семінарі кафедри;
  - доповідь на науково-технічній конференції студентів;
  - участь у конкурсі зі спеціальності для магістрів.

5 КЕРІВНИЦТВО ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

5.1 Загальне керівництво та відповідальність за встановлення та організацію системи НДРС в академії покладається на ректора, проректора з наукової роботи, директорів навчально-наукових інститутів, Раду з науково-дослідної роботи студентів і Раду молодих учених ОНАХТ, на факультеті – відповідальний за НДРС, на кафедрі – завідувач кафедри.

5.2 Керівництво науково-дослідною роботою студентів здійснюють науково-педагогічні працівники академії, а також працівники Науково-дослідного інституту ОНАХТ.

5.3 Із числа штатних науково-педагогічних працівників кожної кафедри і штатних працівників НДІ ОНАХТ призначаються відповідальні за науково-дослідну роботу студентів.

5.4 Координація діяльності всіх підрозділів організації та ведення НДРС здійснюється Радою молодих учених академії (РМУ).

Основними завданнями РМУ в галузі НДРС є:

- сприяння підвищенню якості професійної підготовки молодих фахівців, створення умов формування творчої активності, самостійності студентів навчально-наукових інститутів в їх науковій роботі;
- виявлення найбільш талановитої та обдарованої молоді, сприяння розкриттю її здібностей та організації її подальшої освіти;

- розвиток та підвищення якості наукових досліджень і розробок, що виконуються студентами у поза навчальний час у наукових підрозділах навчально-наукових інститутах;
  - розширення наукового співробітництва між закладами вищої освіти.
- РМУ спільно з НДІ ОНАХТ організує:
- проведення конкурсу на кращу студентську науково-дослідну роботу;
  - проведення студентських «Фестивалів науки», конференцій, виставок науково-технічної творчості студентів, конкурсів на краще знання спеціальності, предметних олімпіад;
  - участь студентів у всеукраїнських та міжнародних науково-дослідних роботах;
  - широке інформування студентів та працівників академії про стан та досягнення НДРС;
  - заохочення студентів, які активно займаються НДРС.

6 СИСТЕМА ЗАОХОЧЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ РОБОТИ

6.1 Функціонування та розвиток студентської наукової роботи передбачає заходи щодо заохочення та стимулювання студентів.

Основні форми заохочення та стимулювання:

- облік результатів, отриманих у процесі виконання наукової роботи при оцінюванні знань з дисциплін, курсових робіт та практик (заліки, іспити, зарахування виконаних НДР як курсових робіт та звітів з практики) на різних етапах навчання;
- висування найбільш обдарованих студентів на здобуття державних та іменних стипендій, заснованих різними організаціями, фондами та інше;
- представлення кращих студентських робіт на конкурси, виставки та інші організаційно-масові заходи, що передбачає нагородження переможців;
- відрядження студентів для участі в різноманітних вітчизняних та зарубіжних наукових форумах, конференціях, конкурсах тощо.

6.2 За успіхи, досягнуті у НДР, студенти можуть нагороджуватися почесними грамотами, дипломами, цінними подарунками, преміюватися, направлятися для участі у престижних виставках, конференціях, конкурсах, олімпіадах.

7 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НДРС

7.1 НДРС реалізується на науковій та науково-дослідній базі відповідних кафедр, навчально-наукових і науково-дослідних лабораторіях та наукових підрозділів, а також на виробництвах, базових кафедрах та інших організаціях, з якими здійснюються спільні НДР.

7.2 Необхідні матеріальні витрати (на обладнання, енергію, матеріали та інше), пов'язані з проведенням НДР, що виконуються студентами на кафедрах та в лабораторіях, проводиться у встановленому порядку за рахунок коштів, що надходять в академію з бюджетів на освітню діяльність і НДР, від замовлень на договірні роботи та послуги, інших позабюджетних джерел.

7.3 Виділення коштів на наукову роботу студентів та контроль за їх витрачанням на всіх кафедрах і у всіх інших підрозділах академії здійснюється ректором.

7.4 Фінансування організаційно-масових заходів з науково-дослідних та навчально-дослідних робіт студентів (олімпіади, конкурси, конференції, участь студентів у зовнішніх заходах із НДРС, преміювання студентів) здійснюється, як правило, зі спецкоштів академії, а також додатково залучених для цього ресурсів з джерел, передбачених законодавством України.

Проректор з наукової роботи

Н.М. Поварова

Погоджено:

В.о. начальника юридичного відділу

Д.О. Паламарчук